

Dagelijkse transacties en administratie

250+ boekhoudkundige mindmaps

Module 02

40 visuele mindmaps

Zo gebruik je deze module

Kern

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

- 1 Verkoop en debiteuren
- 2 Inkoop en crediteuren
- 3 Bank, kas en financiering
- 4 Personeel, eigenaar en afsluiting

Toepassing

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering.

De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Voorbeeld

Controle

Dek de uitleg af en test jezelf. Herhaal bij fouten. Ga verder zodra je het begrip en de boeking zonder hulp kunt uitleggen.

Verkoopfactuur

Kern

Een verkoopfactuur maakt een vordering zichtbaar; omzetverantwoording volgt de prestatie, niet alleen het factuurmoment.

Toepassing

Boek de geleverde dienst, de vordering en de btw afzonderlijk.

BOEKING

Rekening	Debet	Credit
Debiteuren	€ 1.210	
Omzet		€ 1.000
Te betalen btw		€ 210

Voorbeeld

Bij een voltooide dienst:

- debet Debiteuren € 1.210;
- credit Omzet € 1.000;
- credit Te betalen btw € 210.

Controle

€ 1.210 debet =
€ 1.000 + € 210 credit.

Contante verkoop

Kern

Bij een contante verkoop ontvangt de onderneming direct geld voor de geleverde prestatie.

Toepassing

Boek de ontvangst direct op Kas.

Voorbeeld

Kas	€ 121	Debet
Omzet	€ 100	Credit
Te betalen btw	€ 21	Credit

Controle

€ 121 debet = € 100 + € 21 credit.

Verkoop op rekening

Kern

Verkoop op rekening creëert een debiteur; de latere betaling is geen tweede omzet.

Toepassing

Registreer de vordering bij levering.

Voorbeeld

Debet Debiteuren € 500;
credit Omzet € 500.
Btw buiten beschouwing.

Debiteuren	Omzet
€ 500	€ 500

Controle

Bij betaling daalt
Debiteuren; boek geen
tweede omzet.

Ontvangst van een klant

Kern

Een klantbetaling verlaagt de vordering en verhoogt de bank.

Toepassing

Koppel de ontvangst aan de openstaande factuur.

Voorbeeld

Debet

Bank

€ 500

Credit

Debiteuren

€ 500

Controle

Bank stijgt en Debiteuren daalt met € 500.

Verkoopcreditnota

Kern

Een creditnota vermindert een eerder gefactureerd bedrag en verwijst naar de oorspronkelijke factuur.

Toepassing

Verwijs naar de oorspronkelijke verkoopfactuur.

Voorbeeld

Debet Omzet € 100 en
Te betalen btw € 21;
credit Debiteuren € 121.

Controle

€ 100 + € 21 debet =
€ 121 credit.

Retourgoederen

Kern

Een retour vraagt correctie van verkoop en, bij permanente voorraadregistratie, van voorraad en kostprijs.

Toepassing

Herstel bij retour ook de voorraadboeking.

Voorbeeld

Retour van een artikel met kostprijs € 60:
 debet Voorraad € 60;
 credit Kostprijs omzet € 60.

Controle

Dit voorbeeld corrigeert alleen voorraad en kostprijs; de verkoopcorrectie volgt afzonderlijk.

Handelskorting

Kern

Een direct overeengekomen korting verlaagt de verkoopgrondslag.

Toepassing

Bereken eerst de korting en daarna de btw.

Voorbeeld

€ 1.000 – 10% korting =
€ 900 netto; bij 21% btw
is het factuurbedrag
€ 1.089.

Controle

€ 900 + € 189 btw =
€ 1.089.

Vooruitontvangen bedragen

Kern

Een betaling vóór levering is doorgaans een verplichting totdat de prestatie is geleverd.

Toepassing

Scheid vooruitontvangst van omzet.

Voorbeeld

Debet Bank € 600;
credit Vooruitontvangen bedragen € 600.
Btw afzonderlijk beoordelen.

Controle

Is de prestatie al geleverd? Zo niet, blijft het bedrag een verplichting.

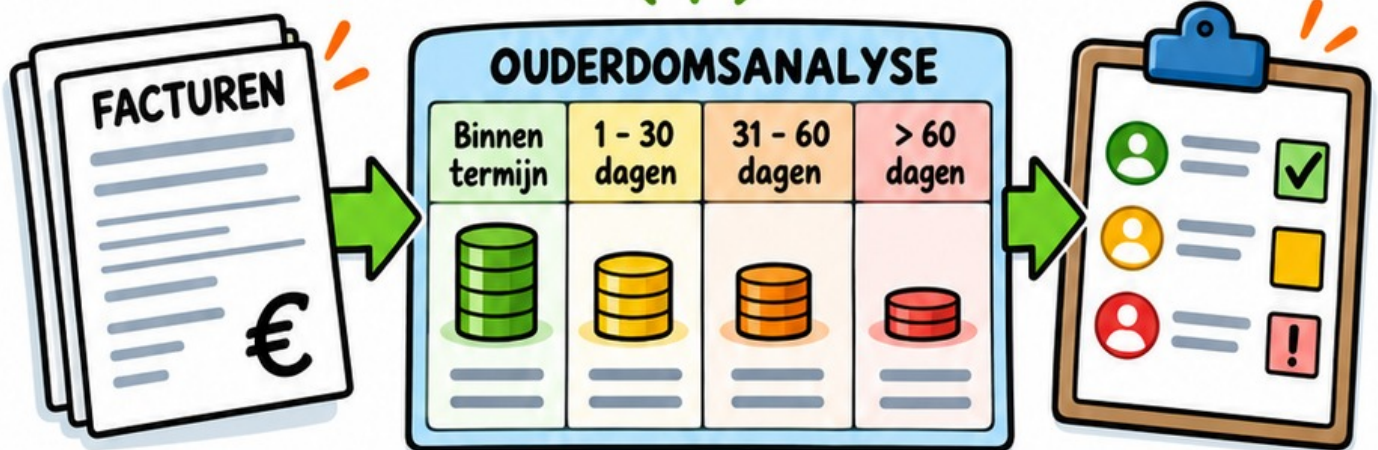
Ouderdomsanalyse

Kern

Verdeel vorderingen naar ouderdom en beoordeel invordering en kredietrisico.

Toepassing

Kies de opvolging op basis van vervaldatum en betaaldedrag.

Voorbeeld

€ 700 binnen termijn en € 300 meer dan 60 dagen achterstallig vragen verschillende opvolging.

Controle

$$€ 700 + € 300 = € 1.000$$

Onderzoek het achterstallige deel.

Dubieuze debiteuren

Kern

Verwachte oninbaarheid verlaagt de netto boekwaarde van vorderingen via een waardecorrectie.

Toepassing

Onderbouw de waardecorrectie met kredietrisico.

Voorbeeld

Debiteuren € 10.000 –
waardecorrectie € 400 =
netto € 9.600.

Controle

€ 10.000 – € 400 =
€ 9.600 netto.

Inkoop op rekening

Kern

Bij ontvangst van een geldige factuur ontstaat een schuld; betaling volgt later.

Toepassing

Boek de ontvangen voorraad en de schuld.

BOEKing		
Debet	Voorraad	€ 1.000
Credit	Crediteuren	€ 1.000

Voorbeeld

Debet Voorraad € 1.000; credit Crediteuren € 1.000. Btw buiten beschouwing.

Controle

Voorraad en Crediteuren stijgen beide met € 1.000.

													
Voorraad	Crediteuren												
<table><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>							<table><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>						
+ € 1.000	+ € 1.000												

Betaling aan leverancier

Kern

Een leveranciersbetaling verlaagt crediteuren en bank, zonder opnieuw kosten te boeken.

Toepassing

Verreken de betaling met de openstaande schuld.

Voorbeeld

Debet Crediteuren € 242;
credit Bank € 242.

Omschrijving	Debet	Credit
Crediteuren	€ 242	
Bank		€ 242

Controle

€ 242 debet = € 242 credit;
boek de kosten niet opnieuw.

Inkoopcreditnota

Kern

Een inkoopcreditnota vermindert de oorspronkelijke aankoop en de bijbehorende schuld.

Toepassing

Corrigeer aankoop, schuld en eerder geboekte btw.

BOEKING		
Rekening	Debet	Credit
Crediteuren	€ 121	
Kosten		€ 100
Te vorderen btw		€ 21

Voorbeeld

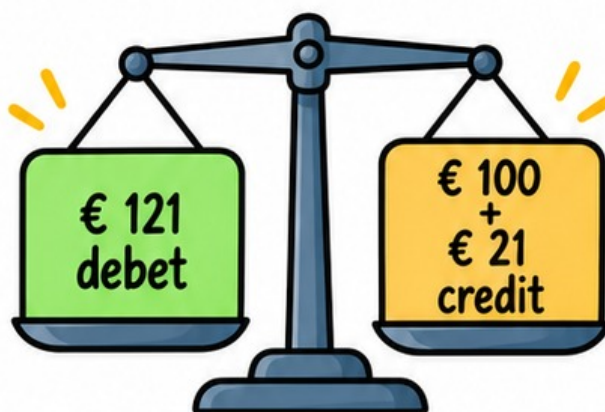
Debet Crediteuren € 121;
credit Kosten € 100;
credit Te vorderen btw € 21.

BOEKING

Rekening	Debet	Credit
Crediteuren	€ 121	
Kosten		€ 100
Te vorderen btw		€ 21

Controle

€ 121 debet = € 100 + € 21 credit.

Inkoopretour

Kern

Geretourneerde goederen verminderen voorraad en de schuld of creëren een terugvordering.

Toepassing

Verwerk de retour met verwijzing naar de inkoopfactuur.

Voorbeeld

Debet Crediteuren € 300;
credit Voorraad € 300.
Btw buiten beschouwing.

Controle

Voorraad en Crediteuren
dalen beide met € 300.

Vooruitbetaling aan leverancier

Kern

Een vooruitbetaling vóór ontvangst is eerst een actief, niet automatisch een kost.

Toepassing

Boek de vooruitbetaling eerst als actief.

Voorbeeld

Debet Vooruitbetalingen
€ 800; credit Bank € 800.

Controle

Is de levering
ontvangen?
Zo niet, boek
nog geen kosten.

Factuurcontrole

Kern

Vergelijk bestelling, ontvangst en factuur voordat een betaling wordt vrijgegeven.

Toepassing

Voer een controle uit op bestelling, ontvangst en factuur.

Voorbeeld

Besteld 10, ontvangen 8, gefactureerd 10: onderzoek het verschil van 2 stuks.

Controle

10 gefactureerd – 8 ontvangen = 2 stuks verschil.

$$\begin{array}{ccc}
 \boxed{10} & - & \boxed{8} = \boxed{2} \\
 \text{gefactureerd} & & \text{ontvangen} \quad \text{stuks verschil}
 \end{array}$$

Betalingstermijnen

Kern

Registreer vervaldatum en betaalstatus om rente, dubbele betaling en liquiditeitsproblemen te voorkomen.

Toepassing

Noteer de overeengekomen vervaldatum en controleer de betaalstatus.

Voorbeeld

Een factuur van 1 mei met 30 dagen termijn wordt volgens de afgesproken termijn opgevolgd.

Controle

Controleer de afspraak vóór betaling en voorkom dubbele betaling.

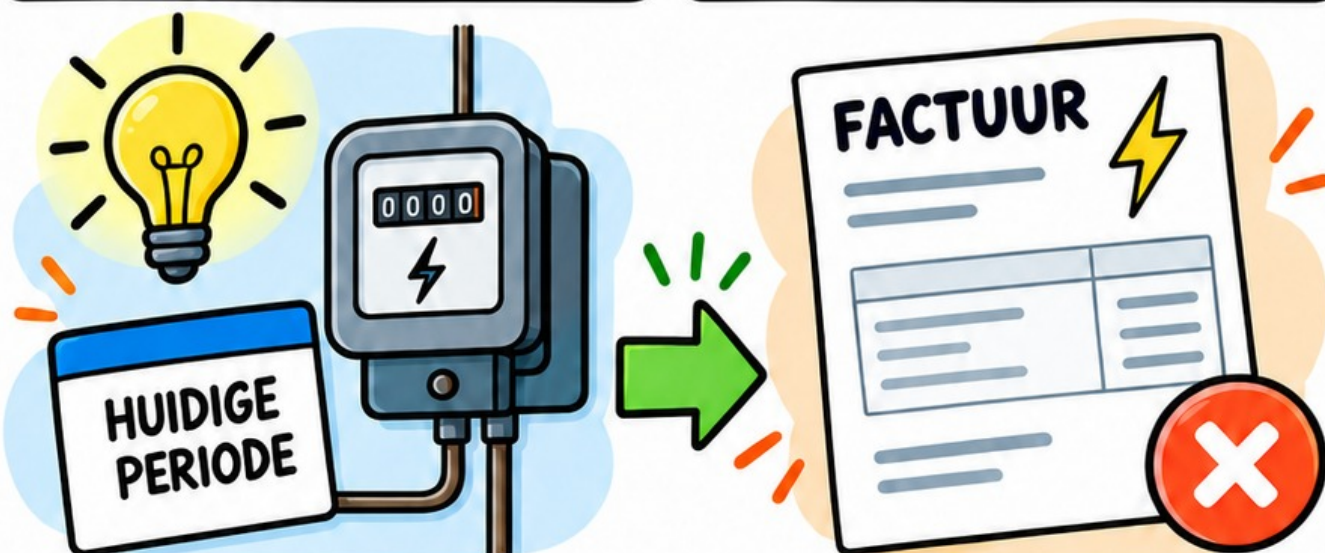
Nog te ontvangen facturen

Kern

Verbruik in de huidige periode kan een kostenboeking en schuld vereisen vóór ontvangst van de factuur.

Toepassing

Reken verbruik toe aan de huidige periode.

Voorbeeld

Debet	Energiekosten	€ 350
Credit	Nog te betalen kosten	€ 350

Controle

Energiekosten en Nog te betalen kosten stijgen beide met € 350.

Crediteurenafstemming

Kern

Stem leveranciersspecificaties af met het grootboek en onderzoek creditnota's en betalingen onderweg.

Toepassing

Vergelijk de specificatie met boekingen en bankbetalingen.

Voorbeeld

Specificatie € 5.000 –
geboekte betaling € 1.000 =
te verklaren rest € 4.000.

Controle

€ 5.000 – € 1.000 = € 4.000;
verklaar het verschil.

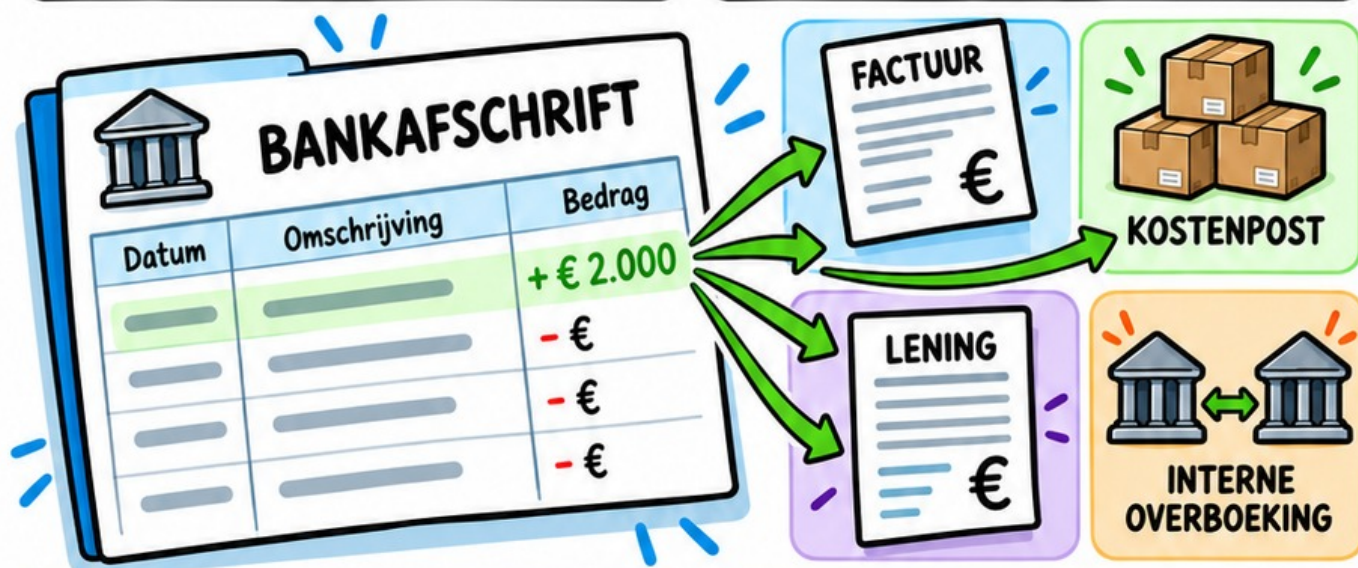
Bankmutaties

Kern

Koppel elke bankregel aan een factuur, kostenpost, financiering of interne overboeking.

Toepassing

Onderzoek de herkomst vóór je een ontvangst boekt.

Voorbeeld

Een ontvangst van € 2.000 kan een lening zijn en is dus niet automatisch omzet.

Controle

Een lening verhoogt Bank en Lening, niet Omzet.

Kasadministratie

Kern

Registreer contante ontvangsten en betalingen en vergelijk de berekende kas met de telling.

Toepassing

Vergelijk de berekende kas met het getelde geld.

Voorbeeld

Controle

$$€ 100 + € 250 - € 80 = € 270$$

Bankafstemming

Kern

Verklaar verschillen tussen bankafschrift en grootboek met timingverschillen en ontbrekende boekingen.

Toepassing

Boek ontbrekende bankkosten en verklaar timingverschillen.

BANKAFSCHRIFT	
	€
	€
	€
	€
	€
Saldo	€ 3.000

GROOTBOEK	
Rekening	Bedrag
	€
	€
	€
	€
Bank	€ 3.020

Voorbeeld

Grootboek
€ 3.020

—

nog te boeken
bankkosten
€ 20

=

bank
€ 3.000

Controle

Debet Bankkosten € 20;
credit Bank € 20.

Interne overboeking

Kern

Een overboeking tussen eigen rekeningen verplaatst geld en verandert het resultaat niet.

Toepassing

Boek een toename en een afname van eigen bankrekeningen.

Voorbeeld

Debet	Spaarrekening	€ 1.000
Credit	Betaalrekening	€ 1.000

Controle

€ 1.000 debet = € 1.000 credit;
het resultaat verandert niet.

Kruisposten

Kern

Een tussenrekening verbindt twee dagboeken en hoort na volledige verwerking af te sluiten.

Toepassing

Verwerk beide zijden van de overboeking.

Voorbeeld

Uitgaande overboeking € 500 en inkomende overboeking € 500 geven saldo Kruisposten € 0.

Kruisposten		
Debet	Credit	Saldo
€ 500	€ 500	€ 0

Controle

Na volledige verwerking moet Kruisposten op € 0 sluiten.

Bankkosten

Kern

Kosten die rechtstreeks worden afgeschreven vragen een kostenboeking en controle van de bankregel.

Toepassing

Boek bankkosten als kosten en controleer de afschrijving op het bankafschrift.

BOEKING		
Rekening	Debet	Credit
Bankkosten	€ 15	
Bank		€ 15

Voorbeeld

Debet Bankkosten € 15;
credit Bank € 15.

Controle

€ 15 debet = € 15 credit.

Lening ontvangen

Kern

Een lening verhoogt bank en verplichtingen; zij is geen opbrengst.

Toepassing

Boek ontvangen financiering als schuld.

Voorbeeld

Debet Bank	€ 20.000
Credit Lening	€ 20.000

Controle

Bank en Lening stijgen beide met € 20.000.

Aflossing en rente

Kern

Aflossing verlaagt de schuld; rente is een financieringskost van de betreffende periode.

Toepassing

Splits de betaling in aflossing en rente.

Voorbeeld

Betaling € 600:
debet Lening € 500 en
Rentekosten € 100;
credit Bank € 600.

Controle

€ 500 + € 100 debet =
€ 600 credit.

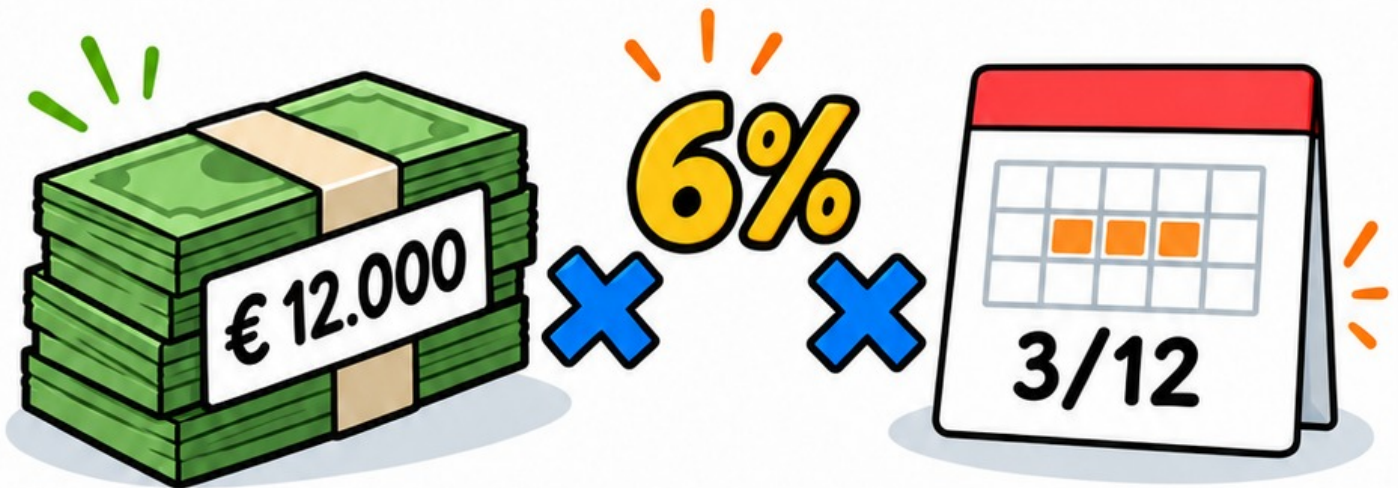
Rentetoerekening

Kern

Bereken rente met hoofdsom, tarief en looptijd en reken toe aan de juiste periode.

Toepassing

Gebruik de looptijd als deel van een jaar.

Voorbeeld

$$\begin{aligned} & \text{€ } 12.000 \times 6\% \times 3/12 \\ & = \text{€ } 180 \text{ rente.} \end{aligned}$$

Controle

$$\begin{aligned} & \text{€ } 12.000 \times 0,06 \times 3/12 \\ & = \text{€ } 180. \end{aligned}$$

Rekening-courant

Kern

Een rekening-courantpositie kan een vordering of schuld zijn; beoordeel tegenpartij en presentatie.

Toepassing

Bepaal of het saldo een vordering of schuld is.

Voorbeeld

€ 4.000 roodstand is in dit eenvoudige voorbeeld een bankschuld, geen positieve bankbezitting.

Controle

Een roodstand van € 4.000 is hier een verplichting.

Loonboeking

Kern

Brutoloon wordt verdeeld in nettoloon en inhoudingen; werkgeverslasten komen afzonderlijk erbij.

Toepassing

Scheid brutoloon, inhoudingen en nettoloon.

Voorbeeld

Brutoloon € 3.000
 – inhoudingen € 800

 = nettoloon € 2.200

Fictieve bedragen.

Controle

€ 2.200 + € 800
 = € 3.000

Bedragen zijn fictief.

Werkgeverslasten

Kern

Werkgeverslasten zijn extra personeelskosten en worden niet van het nettoloon afgetrokken.

Toepassing

Tel werkgeverslasten bij de brutoloonkosten op.

Voorbeeld

€ 3.000 brutoloon +
€ 600 fictieve werkgevers-
lasten = € 3.600 kosten.

Controle

€ 3.000 + € 600 = € 3.600;
bedragen zijn fictief.

Loonbetaling

Kern

Betaling van nettoloon vereffent de reeds geboekte loonverplichting.

Toepassing

Verreken de betaling met de loonverplichting.

Voorbeeld

	Debet	Credit
Te betalen nettoloon	€ 2.200	
Bank		€ 2.200

Controle

€ 2.200 debet = € 2.200 credit;
boek geen tweede loonkost.

Privéopname

Kern

Een privéopname bij een eenmanszaak verlaagt het ondernemersvermogen en is geen zakelijke kost.

Toepassing

Scheid privéopnamen van zakelijke kosten.

Voorbeeld

Debet	Privé	€ 500
Credit	Bank	€ 500

Controle

Bij een eenmanszaak is dit een vermogensmutatie.

Privéstorting

Kern

Een privéstorting verhoogt het vermogen van een eenmanszaak zonder omzet te creëren.

Toepassing

Boek ingebracht privégeld zonder omzet.

Voorbeeld

Debet Bank € 1.000;
credit Privé € 1.000.

Debet	Credit
Bank € 1.000	Privé € 1.000

Controle

Bank stijgt; de storting verhoogt het ondernemersvermogen.

Kapitaalstorting

Kern

Een kapitaalstorting wordt als vermogensmutatie verwerkt volgens de juridische en contractuele omstandigheden.

Toepassing

Controleer de juridische en contractuele grondslag.

Voorbeeld

Debet	Bank	€ 10.000
Credit	Gestort kapitaal	€ 10.000

Debet Bank € 10.000; credit Gestort kapitaal € 10.000 in een vereenvoudigd voorbeeld.

Controle

€ 10.000 debet = € 10.000 credit in dit vereenvoudigde voorbeeld.

Dividend

Kern

Een dividenduitkering is een verdeling van vermogen en geen operationele kost.

Toepassing

Boek dividend na een geldig besluit als vermogensverdeling.

Voorbeeld

Na een geldig besluit:
 debet Vrije reserves € 2.000;
 credit Te betalen dividend € 2.000.

Rekening	Debet	Credit
Vrije reserves	€ 2.000	
Te betalen dividend		€ 2.000

Controle

€ 2.000 debet = € 2.000 credit;
 dividend is geen operationele kost.

Memoriaalboekingen

Kern

Niet-geldelijke correcties, afschrijvingen en periodetoerekeningen worden traceerbaar in het memoriaal geboekt.

Toepassing

Onderbouw elke memoriaalpost met een berekening.

Voorbeeld

Afschrijving verlaagt het resultaat zonder directe bankbetaling.

Controle

Bij afschrijving verandert Bank niet direct.

Afsluiten van resultaat

Kern

Opbrengsten en kosten worden afgesloten; het resultaat wordt verwerkt in het eigen vermogen.

Toepassing

Bereken het resultaat en verwerk het in het eigen vermogen.

Voorbeeld

Omzet € 30.000 -
kosten € 24.000 =
winst € 6.000.

Controle

€ 30.000 - € 24.000 =
€ 6.000 winst.

Afsluitingscontrole

Kern

Controleer aansluitingen, overlopende posten, voorraad, activa en de proefbalans vóór rapportage.

Toepassing

Controleer saldi én onderliggende bewijsstukken.

Voorbeeld

Een sluitende proefbalans plus onderbouwde saldi vormt de basis voor de jaarrekening.

Controle

Een sluitende proefbalans alleen bewijst geen inhoudelijke juistheid.